

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 12.

— Sibiu, Sambata 7/19 Februaru. —

1881.

Politica ardeléna.

„Este prea adevératu, că existe si un'a cá acésta. Positiunea ei separata in cursu de secolu, amesteculu singulariu alu locuitorilor, situatiunea sa geografica separata cu centru separat, acestea au produsu si politica ardeléna separata, a carei esistencia nu se póte nega; prin urmare acei ce iau in consideratiune factorii politici ai patriei unguresci, nu se póte cá se nu reflectedie nicidecum la politic'a ardeléna.“

Acestea sententie demne de tóta atentiunea locuitorilor Transilvaniei, nu sunt ale nóstre, nu noi le-amu formulatu asia precum se vedu acilea, ei le-a formulatu diariulu ministeriale „Kelet“ din Clusiu, incependu'si cu ele unu ciclu de articlii in Nr. 36 din 15 Februaru, acelasu „Kelet“, carele nu mai de multu, decâtu in Nrii 190 si 191 din a. 1878 avuse bunavointi'a se céra in contra lui G. Baritiu pedépsa cá pentru crima de rebeliune, din cauza cá acesta in conferenti'a electorale de atunci tinuta la Sibiu, aparase intre altele si tesa despre existenti'a unei politice special transilvane, politica vechia de secolu, adevérta si conservata in istori'a si in tóta legislatiunea acestei tieri.

Atunci, in a. 1878 numitulu diariu isi incepuse atacurile sale cu urmatóriele sententie: „Intre ide'a statului ungurescu si intre aceea ce au scrisu pe stindartulu loru passivistii romani din Transilvani'a, nu existe transactiune. Un'a din amendoue trebe se se sfarme, se dispara, dara amendoue nu potu se stea alaturea. Ceea ce se coprinde in program'a passivistiloru romani din Sibiu comunicata eri, este agitatiune in contra legiloru fundamentali ale Ungariei, este provocare si violare de legi, si aceia cari professédia acelu monstu de credintia politica, se fia convinsi, cá pre câtu timpu mai cerculédia o picatura de sange in natiunea magiara, ceea ce pretindu ei in acelu memorandu, nu se va realisa in veci etc.“

Acelu „Kelet“ venise in atáta furia in Augustu 1878, in câtu nu mai sciá ce insira pe charteia. Intr'unu resufletu declará pe asia numitii passivisti de nebuni (meg örültek) si apoi indata

mai rei decâtu comunistii, decâtu socialistii si nihilistii, in fine'i scóte si de rebeli.

Dara vorb'a celuia: Nici-o zama nu se mananca asia de ferbinte, precum se aduce pe mésa. Cercatau si in acelu anu a terorisa cu processe de pressa; potu se mai cerce si de aci inainté, cá li s'a datu puterea in manile loru; pentru aceea inse adevérulu totu remane adevér manifestu, cá existe o politica speciale ardeléna. Acésta politica speciale n'au inventat'o nici plasmuitu romanii din dilele nóstre, ci ea este milenaria. Dupace acestu teritoriu incongiuratu de munti, precum este incongiuratu o cetate mare de muri, de bastile si de alte fortificatiuni, a incetatu a fi capulu si centrulu unui statu mare si potente, care'si mesurase puterile sale de nenumerate-ori cu Rom'a domn'a lumei, elu s'a prefacutu in statu mai micu, lipsitu acuma de siesuri si asia numite plateau-ri; lovitu din tóte partile sale de cátra hórdele barbare, in cursu de mai multi secolu, elu si sub cele mai cumplite lovituri isi conservá o existenti'a sa speciale, cá provincia autonóma. Parintii si mosi de stramosii acelora, cari au vendutu acea autonómia in a. 1848 si in a. 1865 neaudit de eftinu, o aparasera câteva sute de ani cu cea mai mare grija si fatige, cu nenumerate versari de sange. Epigonii loru o au datu pe câte unu blidu de linte. Minte si au mintitu totdeauna in capulu seu ori-cine a disu, cá prin agitatiuni in favórea autonomiei transilvane s'ara viola legile fundamentali ale Ungariei. Prin recunóscerea unei politice speciale si unei autonomii provinciale nu se violédia nici-o lege fundamentale a nici-unui statu, ci tocma din contra, se restaura legi fundamentali, la care au abdicatu epigonii in orbi'a loru, prin rebeliune teroristica, provocata de fanaticismulu celu mai blastematu, care 'ia inpinsu pâna in marginea mormentului.

Dara „Kelet“ dá politicei speciale ardelene o definitiune, ce differe intr'unu punctu cátu cerulu de pamentu de ceea ce sciú romanii. Nu face nimicu; destulu cá elu si cu elu o multime altii recunoscú o politica speciale. „Kelet“ dice, cá celu de antaiu interesu alu loru este in Transilvani'a, cá ungurimea din acésta tíera se fia

aparata si sustinuta in supremati'a sa politica si de cultura. Prea bine. Dara politic'a speciale a romanimei din acésta tíera este, cá se nu suferé asupra sa nici-unu felu de suprematia politica, éra pe calea adevérte culture europene si nationale se póta lupta si rivalisa nu numai cu ungurimea, ci cu tóta lumea civilisata. Si pentru cá se'si póta ajunge scopulu acesta mai siguru, romanii pre langa ce simt si recunoscú protectiunea unui statu mai tare, legatur'a politica cu elu, de alta parte ei cá individualitate nationale nu simtu nici-o placere de a se afla intr'unu Babilonu de limbi, câte se vorbescu si se scriu in Ungari'a si in mai tóte celelalte provincii ale monarchiei. Noue ne este prea de ajunsu cu cele trei limbi vorbite si scrise in Transilvani'a; pe a nóstra ni o iubimu, ni-o cultivamu, pe cele doue compatrióte le respectamu pe temeulu dreptului egale, ba le si invetiamu, ori-candu si ori-unde avemu trebuintia de ele, dara de fric'a cuiva nici-unic'a, ci numai de buna voia, daca aflamu cá ne cere asia interessulu nostru, fia nationale, fia particulariu.

Alu doilea interesu mare pentru a tiné la o politica speciale ardeléna pune „Kelet“ in desvoltarea economiei loru nationale. Acceptamu si noi acésta doctrina; observamu inse din partea nóstra, cá de si-aru sta ungurii ardeleni in capu, ei fara concursulu fórté activu alu romaniloru, totu ardeleni, economia nationale care se'i scape de ruina definitiva, pâna 'i lumea si pamentulu nu voru face, ci economi'a loru va fi nationale jidovésca-nemtiésca, asia precum voiesce Bismark si toti adeptii sei, cá se fia ea in Ungari'a si Transilvani'a. Si aci, pe terenulu economiei nationale, nu le ajuta magiariloru nici desperatele incercari de a magiarisa pe tóta lumea, nici ambitiunea suprematiei nationale.

Barbati de statu, magiari, cá unu Em. Pechy si altii multi, ómeni moderati si seriosi, au recunoscutu la diverse ocaziuni, celu puçinu atáta, cá Transilvani'a trebe se aiba, daca nu mai multu, o administratiune autonóma (vechiulu vaivodatu?), cá-ci cu centralisarea si nivelarea nu merge si nu va merge.

Foisiór'a „Observatoriului“.

Descriptiunea unoru intemplari memorabili din 1848—1861.

(Urmare.)

Pentru acésta vorbire s'a maniatu Urban fórté reu pe episcopulu Lemeni, si dupace au venitu austriacii, éra episcopulu cu mine a mersu la Urban, cá comandante in Clusiu, Urban ia aruncatu in ochi episcopulu, dicéundu: „Apoi cum de unu episcópu catolicu cá si domni'a Ta, ai vorbitu in contra imperatului, éra iu pentru imperatulu? Pentru-ce mai atacatu desmentandu pe poporu dela credinti'a cátra imperatulu?“ Atunci episcopulu a replicatu: „Eu nu am vorbitu in contra imperatului, ci numai l'am invetiatu pe poporu, cá se fia in pace, se nu omóre, se nu jefuiesca etc.; cá éta, si asia au picatu din poporulu romanu 40,000 de romani.“ Atunci Urban: „Da ce sunt 40,000 a cadé in lupta pentru imperatulu, etc.“

Dupa erumperea revolutiunei prindiendu ungurii pe mai multi preoti romani, episcopulu a scrisu pentru

*) Se scie cá Urban fusese chiamatu pe sub mâna la Vien'a in vér'a anului 1848 pe candu érá numai loc. colonelu in Nasaudu, si pe candu ungurii incepusera se'si faca de capu. Ce instructiuni secrete au adusu elu cu sine, noi nu scimu nici pâna in dio'a de astadi. Totu ce scimu este, cá elu a inceputu a inolá barbaresce. Lealitatea cabinetului de atunci ar fi trebuitu se mérga celu puçinu pâna acolo, cá se dica episcopiloru romanesci, totu pe sub mâna: Nu ve amestecati in planurile mele; trageți-ve la o parte; nu ve jocati si voi cu foculu. Atunci ei nu ar fi ajunsu in periculu de a cadé victim'a perfidiei, ci in casu de asia, aru fi urmatu numai vointiei si decisiunei loru personale, precum s'a intemplatu cu unii archierei rom-catolici. Red.

eliberarea loru pe la comisarii guberniali (Kormánybízto) si la tribunalele de sange; asia pentru tatalu lui Papp Alesandru parochulu din Budeiu, pentru Turcu protopopulu din Catin'a, pentru parochulu din Tiagsioru, pentru teologulu Cicudi fiulu protopopulu din Dâmbu; dara tóte rogarile episcopului au fostu luate in desiertu; nimicu nu au folositu, nici nu i'au respunsu la ele, ci pe toti i'au spendiuratu. — Tocma candu au spendiuratu pe parochulu din Tiagsioru, intr'o dimánétia fiindu eu, translatorulu J. Babb si Bohatielu in casa la episcopulu, intra unu membru alu tribunalului martiale cu numele Biro si róga pe episcópu in numele tribunalului, cá se'lu degradedie si se dea adevérntia in scrisu, cá l'a degradatu pe numitulu parochu, pentru-cá esindu'i sententi'a de mórté, aceea se va si esecutá la 11 óre. Atunci episcopulu a saritu in susu de pe scaunu, si cu cea mai mare iritatiune a disu: „Ce vreti? se me facu instrumentu nelegiuriloru unoru tribunale si gubernulu presinte? Voi se judecati pe unu preotu la mórté, dupa capritiulu si mancarimea vóstra teroristica? Nici odatu nu voi face unu lucru cá acesta. Eu sciu bine, cá dupa legile de pâ'n'acum, daca vre-unu preotu a comisu vreo crima, s'a datu mai ántaiu la forulu bisericescu, cá investigandu-se, se se judece acolo; apoi daca s'au aflatu cá merita degradare, a fostu degradatu, si numai dupa aceea a fostu datu in manile forulu civile séu criminalu spre pedépsa. Asia este legea, nu o calcati.“ Atunci Biro se facu palidu cá céra si fara a mai dice unu cuventu, s'a departatu cá si oparitu cu apa fértá.

Episcopulu Lemeni dupace vedíuse atáta sete de sange a revolucionariloru, mi-a disu mie si la altii mai multi de mai multe-ori: „Ferésca Dumnedieu se invinga ungurii, pentru-cá atunci noi romanii vomu fi de batjocur'a lumei.“ — Odatu in primavér'a anului 1849 demánétia intrandu in casa la episcopulu, me intréba: Da! auditai frate, ce striga ungurii pe strade? „Se mergemu la Naseudu, si pe toti romanii (oláhok) de acolo din acelu tinutu se'i omorímu, se'i stergemu, si se ducemu acolo pe secuili nostri.“ Atunci episcopulu érási mai adaoge: „Ferésca Dumnedieu se invinga ungurii.“

Grafulu Miko Imre, gr. Nemes János si baronulu Kemény Ferencz candu s'au dusu la Olmütz la imperatulu, au chiamatu si pe episcopulu Lemeni se mérga cu ei, dara nu a mersu, escusandu-se cá nu are bani. Dara a siediutu in Clusiu.

In tómn'a anului 1849 dupace s'a asediatu gubernulu imperatescu austriacu civilu si militariu in Sibiu, acesta dete ordinu spre a se trage episcopulu la respundere. S'au si facutu investigatiuni aspre in contra densului; dara mai inainte de acésta i s'au luatú tóte protócolele si scrisorile si s'a sigilatú castenulu.*). Acésta s'a intemplatu candu eu cu Teodoru Popu ppopulu Cosiocnei, cu Sacalai protopopulu Turdei, cu Kertész din Salinele Sibiului si cu doi canonici dela Blasiu amu caletoritu la Sibiu la gubernatorele civilu si militariu Lud. Wohlgemuth, cá deputatiune din partea clerului, spre a'lu rogá, cá se se indure a'i esoperá eliberarea de sub suspensiune. Candu m'amu intorsu acasa dela Sibiu, episcopulu mi-a spusú tóte câte patise in acelea dile, cum i'au luatú din porunca mai inalta tóte protócolele, tóte scrisorile si tóte clenodiile episcopesci.

Nu multu dupa aceea, investigatiunea se incepú prin auditoriulu (judecatoriulu) militariu Trauschenfels, de natiune sasu patricianu dela Brasiovu. Conformu instructiunei ce avea, auditorulu cautá si formulá contra episcopului Joanu Lemeni puncte de acuse din protócole si din corespondentiele lui, atátu oficióse cátu si private, de care inca érá dedatu ale registrá la unu protócolu, cá omu care nu se temuse cá va veni odatu o epoca si o catastrofa, in care si cea mai innocentá scrisóre 'i póte fi omului spre perire. Auditoriulu intrebá pe episcópu despre fia-care epistola, cá pentruce o a scrisu. Din mai multe casuri, aiba aci locu numai unele.

Episcopulu scrisese cumplitului comisariu kosuthianu Csányi (spendiuratu mai tardiu prin austriaci), in caus'a nefericitului parochu Elia Geje din comun'a Dragu, care fusese tinutu timpu indelungatu in temni'ta cea putu-

*) Dulapu, armariu.

Restul articlilor lui „Kelet“ se termina in certe cu Kossuthianii, la care romanul dice, că ei se certa ei se impaca; scopul le este același intru toate, diferu numai in alegerea mijloacelor si a momentelor executiunii. Tiszaistii voru se mai astepte; că-ci constelațiunile actuali din Orientu si din Franci'a nu le convinu, nu e pe gustul lor; Kossuthianii din contra, sémēna că au mare pasiune se jöce Va-banque. Destul atăta că: esiste si politica ardelenă, care inse are mai multe ramuri, nu numai pe acelea marturisite de „Kelet“.

Revista politica.

Din Orientu. Totu ce trage mai multu asupra si atentiunea publica in conflictul turco-gracescu este inpregiurarea, că pe candu renumitul diplomat Göschen din Angli'a alergă prin Berlinu si Vien'a la Constantinopole, pe atunci br. Calice ambasadorul austro-ungurescu numitu in stilul diplomatiei vechi internuntius, luă instructiuni dela Vien'a, că se se presente la Sultānu in calitate de ambasadoru stabile si nu mai multu că ministru plenipotentu extraordinariu. Intr'aceea curendu plecā dela Berlinu si comitele Hatzfeld, ambasadorul Germaniei la Pört'a otomana si celu mai betranu dintre toti diplomatii dela Constantinopole, prin urmare decanu, séu cum se dice in limb'a diplomatica, Doyen alu celorlalti, barbatu de mare auctoritate nu numai in Germani'a, ci in tota Europ'a. Comitele Hatzfeld a venit mai āntaiu la Vien'a, unde avu intrevorbiri, precum de sine se intielege, cu totulul secrete, éra de acolo nu a purcesu pe la Triestu pe mare, ci a venit la Bucuresci, unde se află in 15 ale lunei acesteia, éra de acolo plecā la Constantinopole. Acésta caletoria a ambasadorului germanu prin Romani'a, combinata cu casul noui decorari a Domnitoriului cu ordinul celu mai mare din câte se dau in Prussi'a, face pe lume se créda, că imperatulu Germaniei, Bismark si preste totu cabinetulu nu mai este reu voitoriu alu Romaniei, precum fusese până inainte numai cu doi ani. — Ambasadorului Italiei ii veni ordinu dela Rom'a, că in decursul conflictului se se dea in partea ambasadorului Britaniei mari, care ar semnificā, că se nu tina cu turcii, ci cu grecii.

Inarmarile se continua mereu din ambele parti.

In Franci'a. Camer'a deputatiloru pertractā dilele acestea una din cele mai inportante cestiuni morali si sociali, adeca divortiulu, despartirea casatoriei. Este cunoscutu, că se afla in dilele nōstre multime nenumarata de carturari, carii sapa si submina neincetatu la institutiunea casatoriei in contra vointei secoliloru si in conflictu cu ambele biserici, apusen'a si resariten'a, care iau datu locu intre cele siepte sacrameinte, cu caracteru de indissolubilitate, cătu absoluta cătu conditionata.

Protestantismulu a despoiatu casatori'a de caracterulu sacramentalu si a largitu conditiunile divortiului. A venit inse imperialismulu lui Napoleonu I si daca de una parte a introdusu casatori'a civile, adeca 'ia datu caracteru de contractu că toate contractele, de alt'a inse l'a decretatu pe acesta de indissolubile, nu numai pentru catolicii apusenii, ci si pentru protestanti, jidovi si pentru orice parechia de ómeni s'ar casatori pe teritoriulu Franciei. Se accepta asia numitele impedimenta dirimentia, adeca casurile, in care casatori'a nu a fostu, nu a potutu fi casatoria din capulu locului, din natur'a lucrului (inpotentia, forti'a majora ect.), mai departe legea francesca este fōrte severa. Acésta lege voise o partida numerosa a o reformā in sensulu protestantiloru, éra altii chiaru in sensulu Romei ethnice (repudiatio, se'ti dai nevast'a pe usia afara, ori candu iti va trasnί ceva prin capu). Ei bine, maiortitatea camerei republicane a respinsu acelu proiectu de lege, ce e dreptu, numai cu maiortitate de 36 voturi; destul inse că acésta cestiune in supremulu gradu scabrōsa, fu pentru acum delaturata dela ordinele dilei. Desbaterile au fostu, precum póte pricepe ori-cine, fōrte interesante pentru tota omenimea. In acelea dile s'a observatu, că immens'a maiortitate a femeiloru din tota Franci'a s'a declarat si au agitat cu taria in contra divortiului. Onóre lor. S'au aflu de stui barbati, carii au plesnit femeiloru multime de vitii in faća; s'a sculat inse deputatulu Brisson, unulu din professorii cei mai renumiti ai Franciei si au batutu pe barbati, că se le fia de ajunsu pe o generatiune intréga, facundu'i responsabili pe ei si totu pe ei cu egoismulu lor, că parinti, că soçi, că frati, că barbati de statu, chiaru si că preoti pentru cele mai multe scaderi ale femeiloru, pentru a căroru educatiune si instructiune nu ingrijescu. „Āti smulsu religiunea din ānimile ómeniloru, voiti acuma se exterminati si respectulu cătra legile civile? Faceti-o, dara cu acésta veti dá si lovitur'a de mōrte republicei, la care anume femeile tīnu numai sub conditiune, că se le apere in casatoria.

In Germani'a s'a dechisu parlamentulu celu mare in 15 Febr. cu unu cuventu de tron, intru care passagele cele mai memorabili sunt acelea, in care imperatulu isi descopere dorintia pentru pace si in casu de resboiu pentru localisarea aceluia, adeca spre a ingrijí, că se nu se prefaca in resboiu universale.

Romani'a.

Bucuresci. O siedintia agitata a camerei deputatiloru din caus'a calugariloru grecesci.

(Urmare si fine.)

D. ministru de externe. D-loru, am fostu ministru ad-interimu la culte, pe candu s'a petrecutu o parte din actele citate de d. interelatoru; prin urmare, sunt in stare se dau Camerei deslusiri.

ai demandatu preotiloru, că se mérga se depuna juramentulu pe constitutiunea unguresca!

Candu a scrisu episcopulu in caus'a nefericitului protopopu Vasilie Turcu dela Catina (comuna mare, in comit. Clusului), cu scopu că se'i mijlocésca gratia si se'lu scape de mōrte sigura, a laudatu portarea acestuia faća de caus'a magiara, că a fostu patriotu bunu si totudeauna credintiosu unguriloru.*) Ací auditorulu dise episcopulu: „Vedi că l'ai laudatu că pe unu credintiosu alu unguriloru.“

Candu episcopulu Lemeni a mai scrisu si pentru bietulu june teologu Cicudénu, că se'lu scape si pe acesta de mōrte, éra si observatu comisariului, că „acestu tineru voindu a se întórce acasa din taber'a reactioniloru, (romanésca), candu a trecut Murasiulu, l'au prinsu husarii kossuthiani etc.“ Totu episcopulu a laudatu si pe tatalu lui Cicudénu că pe unu bunu patriotu, aparatoriu alu causei magiare. Acelu june Cicudénu fusese si elu cu alti tribuni in taber'a romanésca, ce se află la comun'a Atintisiu (Czintos in comit. Albei), de unde voindu se mérga acasa in comun'a sa, cadiu in manile insurgentiloru.

Ací auditorulu intrebā pe episcopu: „Cine sunt reactionarii? Asia e că romanii, cari au tīnutu cu imperatulu?“

Vicariulu Ioanu Chirila dela Fagarasiu inaintase cătra episcopulu Lemeni o scrisóre a primariei din Fagarasiu, adressata deputatului Gridénu la Pest'a, prin care acesta éra provocatu a parasí diet'a si a veni acasa, „pentrucā aici sunt austriacii.“ „Eu asiu tramite epistol'a nu sciú cum si unde,“ adaoe vicariulu. La acestea'i response episcopulu: „Eu o voiu trimite bucurosu, dara nu credu că va veni, pentrucā ungurii tīnu de tradatori ai patriei pe toti cari vinu indaraptu de acolo.“

(Va urmā.)

*) Vedi informatiunile demne de credintia relative la omorulu protopopului Vasilie Turcu, alu juristiloru Alexandru Baternai alias Betraneanu si Vasilie Simonis in „Transilvania“ din an. 1875 Nr. 3 pag. 30—1. Red.

Tóte actele pe cari le-au citatu d-sa sunt adeverate; este adeveratu că la 27 Iuliu 1879 s'a primitu de cătra Mari'a Sa Domnulu o scrisóre adresata de cătra patru prelati, si in care, dupa mai multe complimente si felicitari, inchiaie cerēdu se se reguledie cestiunea monastiriloru dise inchinate, a cărei solutiune nu i-a satisfacutu, si totudeodata aratandu si starea de miserie, in care se afla biserica in Orientu.

La Novembre 1879, Mari'a Sa a respunsu, precum politeti'a cerea că se respundia, inse printr'o scrisóre contra-semnata de ministrulu cultelor d. Cretulescu. Prin acea scrisóre cunoscuta de gubernu ati veditu că respunde la acele felicitatiuni, inse totu-deodata adaoga, că cestiunea monastiriloru a fostu resolvata conformu dreptulu tieri si conformu scopulu pe care l'au avutu donatorii, cari au indiestratu monastirile. Cātu despre petitiunea care s'a datu Domnitoriului, negresitu că Mari'a Sa, că Domnu constitutionalu, a recomandat-o gubernului, si prin urmare, portitia de care a vorbitu d. interelatoru, sau erōrea care s'a facutu, nu este o erōre, si daca era o portitia sau mai bine o pórtā, a fostu acea pórtā mare, care s'a lasatu deschisa tuturor, pentru că se se vedea adeverulu in tota puritatea lui.

Cine potea se respundia asupra cestiunei puse de acei prelati, de cătu gubernulu? si gubernulu ce avea de facutu? Gubernulu n'a respunsu aceluor santi parinti directu, ci prin o nota pe care am adresat-o ministrului nostru dela Constantinopole, la Februaru 1880, am spusu, intre altele, si ceva relativu la acea petitiune, si este destul a ve cita o singura frasa, pentru-cā se vedeti, in ce sensu este respunsulu nostru.

Noi am spusu că gubernulu romanu considera acésta afacere că definitivu terminata. (Aplause.)

Acestu respunsu nu'lu potea dá, decātu prin reprezentantulu nostru din Constantinopole, si Prea Santii Parinti n'aveau de cătu se mérga la legatiunea nōstra, că se ia respunsulu de care se interesau.

In ceea ce privesce notele cari s'au schimbatu intre gubernulu romanu si gubernulu otomanu, eu nu le cunosc. Este o simpla nota a siefului legatiunei turce din Bucuresci, care o tramite gubernulu romanu spre a sustiné cererea inaltiloru prelati; la acésta nota n'am creditu de cuviintia a respunde, fiindu-cā respunsulu nostru l'am datu la Constantinopole reprezentantului nostru, éra nu gubernulu otomanu, care in acésta cestiune n'a intervenitu de cătu că mediatoru.

Se pare inse, că prea santii Parinti nu s'au multumitu cu respunsulu nostru, că-ci in Aprile 1880 ne-amu pomenitu cu doi calugari, cari au venit in Bucuresci si cari, dupa ce s'au prezentatu la Inaltu Prea Santia Sa Mitropolitulu nostru, au venit a me vedea si pe mine. Eu 'i-am primitu la mine acasa, si dupa ce 'mi-au datu o scrisóre dela patriarchulu din Constantinopole, 'mi-au spusu că sunt insarcinati cu misiunea de a trata cestiunea monastiriloru inchinate, fiindu-cā este o intielegere intre noi si biserica orientala. Eu am respunsu, că gubernulu romanu nu cunósce că ar fi existandu o asemenea cestiune, că elu considera acésta cestiune de multu resolvata si terminata. (Aplause.)

Totu de odata am mai adaosu că, chiaru daca ar fi vre-unu diferendu, noi, că gubernu alu unei tieri independente, nu potemu tracta si nici nu recunóscemu veri unu felu de caracteru aceluor santi prelati; că-ci noi nu potemu tracta si nu recunóscemu de cătu pe reprezentantii unui suveranu, si patriarchulu nefiindu suveranu, noi nici nu potemu intra in vorba cu acei santii prelati; dar că sunt incantatu de a face cunoscintia d-loru privata si nimicu mai multu. Acestea sunt singurele tractari. Nici n'am voitu macaru se intru in vorba, spunendu-le că nu existe nici o contestatiune pentru noi si chiaru daca ar esista, noi nu avemu nimicu a tracta cu santiile lor. Dupa aceea au mai remasu că vre o luna acei prelati in Bucuresci, si candu au voitu se'si ia concediu că se plece, 'i-am primitu totu la mine acasa, unde 'mi-a datu o nota ne subscria, in care facea unu resumatu de modulu cum le-am pusu cestiunea. Eu le-am spusu, că e de prisosu a'mi da acea nota numai promemoria, dar nici nu am dat'o a se inregistra, ci am tramis'o la ministeriulu afaceriloru straine pentru, a se afla in cartónele acelu ministeriu.

Acésta este tota cestiunea, si intielegeti bine, că nu am avutu nici o nevoia a vorbi in Cartea Verde despre acésta cestiune.

Noi, gubernulu, asiguramu pe d. interelatoru si pe onor. Adunare, că gubernulu romanu recu-

rōsa dela Clusiu, numai din prepusu, că ar atitiá pe poporu in contra regimului ungurescu, candu éra sciutu si cunoscutu, că in acea epoca poporulu nu avea nici-o trebuintia de a fi sumutiatu (asmutiatu) si iritatu in contra gubernului ungurescu, că-ci tocma acesta si cu ai sei ingrijise de minune, pentru-cā poporulu se se irite nu numai asupra lui, ci chiaru asupra aceluor preoti si alti carturari romani, carii aru fi cutediatu se laude ori se recomande ascultare de gubernulu terosticu, care inca din Aprile 1848 incepuse a'si incrunťa manile cu sänge omenescu. Episcopulu Lemeni isi tīnű firesce de a sa datorintia a se adressá la frundia si la érba, a scrie prin urmare si lui Csányi rogandu'lu, că daca nu s'au crutiatu vietile altoru preoti si nenumarati mireni, incau pe acelu preotu se'lu dimitta din inchisōrea, in care e detinutu numai din prepusu. Preotulu Geje fu liberatu si ajungēdu acasa la familia si in parochi'a sa, dupace isi descrie toate suferintiele sale, invetiā pe poporu că se fia ascultatoriu si supusu, că se nu patia si altii ceea ce patise elu. Veni inse subprefectulu (szolgabiro) in comuna si pretinse, că poporulu se puna juramentu pe nou'a constitutiune unguresca, prin urmare si in contra dinastiei si in contra sa chiaru. Ómenii n'au voitu. Atunci subprefectulu iritatu atacā din nou pe parochu si'i amerintia, că éra'lu va trimite in prinsóre. Audiendu acestea bietulu preotu, a scrisu episcopulu seu, că elu destulu a statu de poporu că se depuna juramentulu pe constitutiune, dara nici-decum nu l'a potutu induplecā, si acuma „solgabi-raulu“ éra si āmba se'lu prinda si se'lu arunce in temnitia. La acestea episcopulu a respunsu parochului asia: „Mai adupa odata pe poporeni si'i admonedia, provocandu'i că se depuna juramentulu, si de nu voru vrea se te asculte, vino aici la Clusiu frati'a Ta si depune juramentulu inaintea comisariului regiu.“

Auditorulu Trauschenfels cu ocasiunea primei investigatiuni nu a comentatu nimicu din scrisorile episcopului Ioanu Lemeni, dara la investigatiunea a dou'a, care apoi fu contramandata, luandu inainte si acea scrisóre a episcopului adressata preotului din Dragu, auditorulu ii dise: „Vedidomnule, că dumneat'a ai creditu, cumcā regimulu ungurescu va fi stabilu, de aceea

nósce si declara acésta cestiune cá inchisa si cá definitivu resolvata. (Aplause.)

Si mai potu se adaogu, d-loru deputati, cá nu numai candu s'ar incerca a se face tractari sau negotieri in acésta privintia de persóne ne-competente, noi amu stá in totudeauna in ceea ce amu avutu onóre se ve declaru; dar inca adaogu cá ori-care ar cauta se atinga sau se antemeze acésta cestiune, gubernulu romanu va continua totu-deauna a o considera cá definitivu resolvata, (Aplause), si potu merge si mai departe; cá ori care ar fi gubernulu romanu, fia de ori-ce partidu, nu se va gasi nici unulu, care se mai atinga o cestiune, care a fostu resolvata si inchisa pentru totudeauna. (Aplause prelungite.)

Voci. Inchiderea discussiunei.

D. presiedinte alu consiliului. Rogu pe onor. Camera se nu inchida discussiunea, ci se asculte pe d. Urechia, care voiesce se respundia.

Voci. Se vorbésca d. Urechia.

D. V. A. Urechia. D-loru, eu n'am urmaritu unu scopu dusmanescu, cá se facu se ésa d. Borescu pe portiti'a de care vorbiamu; diceamu numai, cá nu se póte gasi unu ministru, care s'o fi lasatu deschisa, pentru cá se intre cestiunea monastiriloru inchinate; inse pe mine nu me satisfac in totulu declaratiunile d-lui ministru. D-sa dice cá nu au fostu schimbati de note in cestiunea acésta din partea Turciei. Apoi totu in cartea cea minunata a patriarchului, gasescu reproduse câteva note, si de buna séma au fostu si mai multe, cari sunt de natura a aretá, cá Turci'a incepuse a se interesa prea multu la acésta afacere si cá era in ajunulu de a'si mai crea, cum diseu, inca o cestiune pe langa celelalte. Mi voiu permite dar se ve citescu câteva randuri din una din aceste note . . .

D. presiedinte. Vorbiti de note cari s'au trimisu aici?

D. V. Urechia. Nisce note dintre gubernulu otomanu si ministrulu resiedintie alu seu din Bucuresci.

D. presiedinte. Ce interesu are Camer'a se scie de ceea-ce s'a scrisu intre calugari si Pórt'a otomana?

D. V. Urechia. Nu m'ati intielesu Sunt scrisori cátra Exelenti'a Sa Soleimanu Bey.

D. presiedinte. Nu potu permite se se citésca aci acte, cari nu sunt adressate cátra gubernulu nostru.

D. V. Urechia. Nu sunt scrisori particulare, ci cátra Exelenti'a Sa Soleimanu Bey. Me mira inpotrivirea ce 'mi faceti . . .

D. presiedinte. Fia cátra ori-cine si din ori-ce carte, chiaru din aceea fistichie, de care vorbiati, acele acte nu ne privescu pe noi.

D. V. Urechia. Eu nu voiescu cu acésta se facu positiunea deficila nimenui.

Voiamu se aretu numai, cá Inalt'a Pórt'a s'a camu grabitu se se puna in curentulu ce crea patriarchii crestini . . .

D. presiedinte. Nu potu eu permite se se citésca acte, care nu sunt relative la noi.

D. V. Urechia. La potere nu me potu opune . . . Voiu dar, inainte de a se trece la ordinea dilei, la care dupa declaratiunile aduse de gubernu, potu cu placere a me asocia si eu; voiu se atragu atentiunea gubernului cá, in vedere cu necesitatile reale ale monastiriloru, ale scóleloru si ale altoru asiedimente din resaritu, Camera, fara se astepte visit'a prea santiloru prelati, a incuviintiatu in budgetulu de culte la care aveamu onórea se fiu raportatoru in 1880, o suma de preste lei 60,000, suma pe care n'o cheltuesce nici chiaru pentru proprii Romani din alte tieri, si acea suma este pusa la dispositiunea gubernului, pentru a continua dupa vechile traditiuni . . .

D. ministru de externe. Acea suma s'a pusu la dispositiunea patriarchului.

D. V. Urechia. Atunci se 'mi dati voia a conchide cu ordinea de di cá, ascultandu declaratiunile gubernului, Adunarea declara cá ea cunósce cestiunea disa a monastiriloru, cá definitivu resolvata si inchisa.

D. presiedinte alu consiliului. D-loru, nu pentru antai'a data este, cá patriarchulu s'a adresatu cátra Domnu si cátra ministri, ci in mai multe randuri, si Domnulu cá Domnu constitutionalu, a respunsu in totudeauna trimitiendu acele cereri cá simple petitiuni la consiliulu de ministri, cum face cu tóte petitiunile, si consiliulu de ministri in totudeauna a refusatu chiaru se tractedie; fiindu-cá pentru noi nu mai exista nici o cestiune de biserici grecesci. De aceea d. presiedinte alu Camerei a facutu bine se róge pe d. Urechia, cá se nu se citésca aci corespondentie ale Portei cu persóne si in cestiuni, cari pe noi intru nimicu nu ne privescu.

De ce dar, se mai relevamu noi nisce asemenea lucruri?

Patriarchulu a potutu se staruiasca pe langa Pórt'a, cá se intervieu pe langa noi, dar Pórt'a n'a intervenitu nici odata, si pentru acésta trebue se i tinemu socotéla.

Dar, onor. d. Urechia nu scie cá patriarchulu s'a adresatu la tóte poterile si tóte poterile au pusu cererea la dosaru, asia cum au pus'o si gubernelle nóstre câte s'au succésu si cum ea este pusa si de parlamentulu romanu. (Aplause prelungite.)

— Se dá citire urmatórei motiuni, care puindu-se la votu, se adopta :

„In urm'a interpelarei dlui V. A. Urechia, Camer'a, multiamita pe declaratiunile gubernului, si considerandu cestiunea inchisa, trece la ordinea dilei.“

— Luni, 2 Febr. la 11^{1/2}, óre demánéti'a, a fostu la palatu o ceremonia, care isi are insemnatarea sa. M. S. R. Domnitoriulu a primitu in audientia solemnă pe d. comite Wesdehlen, ministru plenipotentiaru alu Germaniei, care i'a remis insemnele colarului (colier) Aquilei negre, impreuna cu o scrisóre din partea Majestatiei Sale imperatului Germaniei.

Acésta mare onóre facuta Suveranului nostru este in acelasi timp onóre facuta natiunei romane. Colariulu Aquilei negre este cea mai mare decoratiune a Germaniei. Nu toti suveranii Europei o au. Au fostu suverani, si din cei mai mari, cari au avut'o dupa douedeci si treideci de ani, de candu primise cordonulu aceluiasi ordinu; cá-ci colariulu se dá dupa primirea cordonului, si in urm'a unoru fapte de valóre séu respectare necontestata. Valórea Domnitoriului nostru, cá capitanu pe campulu de resbelu, si respectulu ce universalu inspira, prin corectitudinea sa cá suveranu constitutionalu, priu fidelitatea sa cátra legi si devotamentulu pentru binele si interesele tieiei, au potutu fi titluri pentru Majestatea Sa imperatulu, cá scurtu timpu dupa ce 'ia oferitu cordonulu, se acórde suveranului nostru acésta mare distinctiune, la cea dintaiu vacantia ivita intre membrii ordinului colariului Aquilei negre. Romanii sunt mandri si maguliti, si totuodata recunoscatori Maj. Sale imperatului pentru acésta insemnata si justa distinctiune ce a facutu Domnului lor.

Remiterea insemneloru s'a facutu cu ceremonialulu obicinuitu in asemenea casuri la tóte curtile. Ex. Sa ministrulu Germaniei a fostu adusu cu personalulu legatiunei, in doue trasuri de mare gala, insocitu de unu adjutantu domnescu. Gard'a de onóre i'a prezentatu armele, la sosire la Palatu, si music'a militara a intonat uimnulu nationalu germanu. Mari'a Sa Regala Domnulu, inbracatu cu uniform'a de generalu alu regimentului alu 9-lea de dragoni germani, alu càruia este proprietariu, l'a primitu in salonulu gobeliniloru, facia fiindu d. ministru de interne si cas'a civila si militara a Mariei Sale. D. ministru germanu, dupa o scurta cuventare si respunsulu Domnitoriului, i'a remis insemnele si scrisórea Majestatiei Sale imperatului.

D. ministru s'a intorsu la otelulu legatiunei cu acelasi ceremonialu cu care a fostu adusu. (Pr.)

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

Brasiovu, 8/2 1881.

Domnule Redactoru!

Curiósa maniera de a scrie, are corespondentulu d-tale dela Fagarasiu, din Nru 103 alu „Observatoriului“ din anulu trecut. Elu apara pe functionarii romani in contra atacuriloru ce le face Gazet'a, si apoi cá in treacatu lovesce in deputatulu nostru din diet'a Pestana. Mature'si corespondentele d-tale inaintea usiei lui, cá noi ne vomu maturá inaintea usiei nóstre. Ce e dreptu, publiculu romanescu se va fi mirándu, de marea indulgentia a romaniloru din Brasiovu dovedita facia cu deputatulu lor din parlamentulu ungurescu. Dara vedi d-t'a, domnule redactoru, lucrurile mari au lipsa de timpu indelungatu, cá se fia duse la implinire. Rom'a nu s'a ziditu intr'o di, astfelu nice noi nu potemu pretinde dela deputatulu nostru, cá marea programa, carea si-a facutu de credeulu seu politicu, adeca inpacarea romaniloru cu magiarii, se o isprávesca intr'o di, doue. Sunt si pe aicea nemultiuniti, cari inputa deputatulu nostru, cumcá elu in contra promisiunei date alegatoriloru sei, a intratu in clubulu tiszaianu, si cá in unele cestiuni de interesu pentru poporatiunea de aici, de ex. in cestiunea vamei pentru petroleu s. a., a fugitu din dieta, cá se nu votedie in interesulu Brasiovului; inse cei mai buni politici sunt in asteptare, si sperédia, cá deputatulu nostru, ce pana acum'a póte din maturitate politica n'a facutu, va face cátu de curendu, de a se infatiosia in mijloculu alegatoriloru sei, si va dá socóta despre activitatea sa, acusi de 3 ani, din parlamentulu pestanu, spre a'si linsci pe alegatori,

si spre ai castigá pe partea sa, cá se fia la procsimele alegeri din nou alesu, pentru a'si potea continuá oper'a inpacarei, de buna séma, pana acum déjà inceputa. Multi dorescu, cá deputatulu D. Stravoivu se'si dea socóta inaintea alegatoriloru sei despre activitatea sa parlamentara, si pentru aceea cá se arete romaniloru cari mai tñu la passivitate, folósele activitatei parlamentare, éra de alta parte se arete si desastrele passivitatei. Speramu, cá la timpulu seu se voru aflá alegatoriiu facia in facia cu deputatulu lor, si atunci se va face lumina despre tóte. Pana atunci spre orientare pentru alegatori, comunicu aici unu estrasu din protocolulu acelei adunari electorale, in carea d-lu deputatu Stravoivu si'a pronuntiatu program'a. Acolo se potu ceti urmatóriele :

„Protocolu, luat in siedinti'a tñuta de adunarea alegatoriloru romani din cetatea Brasiovului, duminica in 23 Julie st. v. a. c., dupa prandiu sub presiedinti'a d-lui Ioanu Lengeru, cá secretariu functionandu professorulu Ioanu Bozocanu.

Punctu 7. La invitarea presiedintelui, doi membrii din adunare cu secretariulu biuroului invita pe d-lu N. Strevoivu, se pótfésca in mijloculu alegatoriloru. — D-lu N. Strevoivu intrandu in sala este primitu cu strigate entusiastice de „Se traiésca!“ Dupa liniscire presiedentele comunica d-lui Strevoivu, cá adunarea alegatoriloru este dispusa a'lu candidá de deputatu in cerculu II din Brasiovu, deci ilu róga in numele adunarii a'si espune program'a.

D-lu N. Strevoivu urcandu-se la tribuna, se esprima in modulu urmatoriu: „Multiamesc alegatoriloru pentru increderea, ce sunt aplicati a pune in d-sa. Ii róga, se nu astepte dela d-sa o programa detaliata a sa, cum se usédia acésta dela candidati, ce apartinu unei partide politice-parlamentare. D-sa nu póte acceptá nici principiele politice ale partidei gubernamentali, nici pe celea ale partideloru opositionali, de órece si un'a si alt'a este contra nóstra a romaniloru. Dupa cum stau astadi lucrurile, chiaru cadiendu gubernulu actualu, nu se póte asteptá unu gubernu cu unu programu mai favorabilu romaniloru. Candidatulu astépta ameliorarea starei actuale a romaniloru numai dela complanarea diferentieru intre romani si magiari. D-sa crede acésta complanare de neaparatu de lipsa in interesulu ambelor elemente, a càroru esistentia — astadi póte cá nicioata, este de o potriua amenintata de elemente straine.“ Alesu d-sa, cá deputatu romanu isi va tñea de cea mai scumpa datorintia a lucrá in acésta directiune din tóte poterile sale, fiindu siguru, cá lucrandu astfelu, va folosi atátu patriei, cátu si natiunei sale. Candidatulu crede, cá acésta cestiune, odata resolvata, satisfacerea dreptelor pretensiuni ale romaniloru va urmá cá corolariu (consecintia) neintardiatu. Inchiaie in fine prin declaratiunea, cá va lucrá din tóte fortiele sale pentru apararea si promovarea atátu a intereselor generalu nationali, cátu si a celoru locali si specialu romanesci.“

Unu alegatoriu.

Beiusiu, 13/2 1881.

Onorate domnule Redactore!

Te rogu a dá publicitatii in pretiuitulu diariu „Observatoriulu“ urmatóriele:

Balulu casinei romane de aici s'a tñutu in 12 a lun. cur. sér'a, publiculu cu púgna desclínire a fostu mai numai romanescu; din caus'a timpuluiu reu, nu a fostu mare, dar a fostu elegantu, petrecerea a fostu animata si a duratu pana demánéti'a la 7 óre. Patrones'a balului d-n'a Irin'a Antalu cu cunoscuta'i afabilitate a sciutu intretínea publiculu pana la finitu; dens'a a oferitu Casinei mai multe obiecte, cari punendu-se la loteria, au datu Casinei unu venitu aprópe de 60 fl., cari computandu-se cu ce a mai incursu si din pretiulu intrarei, Casin'a va fi avendu venitu curatu aprópe la 80 fl., detractis detrahendis. Comitétulu arangiatoriu inca a facutu totu ce i'a statu in potintia, pentru-cá balulu se obtina rezultatulu de mai susu. Damele nóstre romane din locu inca ne-au datu totu sucursulu lor possibulu intru reesirea balului, pentruce comitétulu arangiatoriu se simte datoriu ale aduce multiamita.

In pausa s'au produsu jocurile nationale, batut'a si calusieriulu de 11 studenti inbracati in costume nationali. Intre jocurile sociali in totu decursulu petrecerei Roman'a a dusu rolulu primariu.

Primesce distinsese mele consideratiuni ceti pastrediu.

Laius.

Cátra publiculu romanu!

Societatea de lectura „Julia“, a junimei romane dela universitatea din Clusiu, va arangia la 24 Fauru a. c. unu concertu impreunatu cu balu, in favorulu fondului seu. Menirea acestei societati este: a'si initiá membrii in cunóscearea si cultivarea limbei si literaturii nationali, desvoltarea culturai sociali romane si ajutarea membriloru sei lipsiti de mijlóce.

Estmodu societatea nóstra este dara unu foculariu alu culturai si literaturai romane la universitatea din Clusiu. Parte insemnata din noi, studiundu in diverse limbi gimnasiale, n'amu invetiatu a cunósce si apretiuf indeplinu ce e alu nostru propriu; societatea „Julia“ inse ne atrage la sinu'si iubitoriu, pe toti ne intrunesce;

*) Noi inca amu pusu totudeauna temeiu pe acea complanare dintre romani si magiari; dara de 17 ani incoce ni s'a smulsu din radecina credinti'a in trens'a. Fericitam pe dn. deputatu pentru acea credintia a sa, din tóta anim'a si cu atátu mai virtosu, cá cu acésta ii dorimu totuodata o viétia celu púginu inca de ani cincideci preste cei 40 cei va fi avendu, pana se'si vedía dorinti'a sa implinita, daca o va vedea vreodata. Red. Obs.

ne arata farmecele sunetelor si ideilor romanesci in sediintele ei literare si publice, inbarbatandu pe cei activi, premiandu pe cei meritati; suplinesce, dupa potentialia, neajunsurile celor lipsiti, oferindu-le ajutoare banesci; sustine cabinetu de lectura si o biblioteca, dupa inpregiurari, cam modesta inca; era spre ridicarea prestigiului culturai social romanesc si marirea fondului sau, arangiedia concerte inpreunate cu balu, maiialuri si alte conveniri, cari multiamita spriginului p. o. publicu romanu, ne-au seceratu numai laude si apretiarea progresului nostru sociale. Aceste petreceri ne sunt totuodata singurele mijloce de venitu mai considerabile. Suntemu in stadiulu unei desvoltari inbucuratorie. Amu inceputu: se continuamu!

Inpregiurarile locali inse nefindu chiaru favoritorie unui sprijinu materiale suficiente, recurgemu si de astadata la sucursulu fratiescu alu totoruru romaniloru, cari apretiucescu nisuintele junimei din Clusiu. Fia siguri, ca propasindu pe calea indicata, radiele binecuvantarii se voru reversa in cercuri estinse, asupra romanimeii intregi din patri'a nostra. Junimea insasi constata a-cesta, este unu mosaicu, o colectivitate a juniloru academici din tote unghiurile romanimeii. Conscii acestora, suntemu si ne privimu insi ai intregului romanimeii. Sprijinu ceremu si vomu propasi cu pasi repedi!

Ofertele marinimose sunt a se adresa la presedintele societatiei „Juli” a d. dr. Aureliu Isacu, advocatu in Clusiu.

Primiti, d-le redactore, exprimarea recunoscintei societatii.

Clusiu, 12 Fauru 1881.

Pentru comitetulu arangiatoriu:

Presedintele, Secretariulu,
Alesandru Popu m. p., Aug. A. Nicora m. p.,
med. v. jur. IV.

Sciri diverse.

— Joi in 17 Februaru a. c. diu'a aniversaria a incetarei din viatia a ilustrului barbatu nationale Ladislau Basiliu Baronu de Popu, s'a celebratu in biserica parochiale gr.-cath. de aici cultulu divin cu tota piatarea, pentru eternulu repausu alu neuitatului si prea demnului defunctu.

— (Necrologu.) Vasilie Popa, capitanu c. r. de cavaleria in pensiune, dupa o scurta suferinta a incetatu din viatia in 3 Februaru st. n. in etate de 57 ani.

Inmormentarea defunctului s'a facutu in 6 Februaru la 3 ore dupa amedi in cimiteriulu din locu.

Intristatele rudeni: Stefanu Popa, preotu din locu, ca frate; Ilarie Popa, functionariu reg., Vasilie Popa, c. r. locotenente de artileria, Anna Popa, maritata Petricasiu, ca nepoti si ceialalti numerosi consangeni ai regretatului defunctu, anuntia acesta durerosa perdere amiciloru si cunoscutiloru decedatului.

Dumbravu, 4 Februaru 1881.

— (Concertulu d-lui George Dima.) Cu deosebita placere inregistramu scirea, ca d-lu George Dima, cunoscutu basistu romanu, reintorsu din Romani'a, unde a datu mai multe concerte cu bunu succesu, se va presenta publiculu de aici intr'unu concertu ce va avea locu Mercuri in 23 Februaru a. c. in sal'a teatrului de aici, cu concursulu mai multoru poteri musicale din locu. Speramu ca publiculu romanu va fi si de astadata promptu a raspunde in numeru catu se pote de mare la invitarea ce i se face la acestu concertu, care i va oferi o rara si binevenita ocaziune a audi si gusta o musica buna si totuodata classica.

Pretiuurile intrarei sunt: o loge mare in I rang 3 fl. 50 cr.; o loge mica in rangulu I 3 fl.; o loge in parteru 2 fl. 50 cr.; o loge in II rang 2 fl.; unu locu in logea pentru streini 1 fl.; unu locu in parchetu 60 cr.; in stalu 40 cr.; in parteru 35 cr.; in galeria 20 cr. Biletele si locurile se potu prenota deja de pe acuma, la librari'a A. Schmiedicke, piati'a mare, (palatulu Bruckenthal).

— (Comitete si cluburi electorali.) Precum din alte cateva locuri, asia ni se scrie si dela Naseudu, ca dupa tote ursoriile merse dela comitetulu centrale de siepte luni incoce, abia s'au potutu convoca pe 7 Februaru o conferinta electorale, la care au participatu vreo 130 de alegatori, adeca relative forte pugini, si acestia adunati din ambele cercuri sau colegie. Acestia isi alesera unu comitetu electorale din 13 membrii si 2 delegati, spre ai tramite la conferinta generala dela Sibiu. In catu pentru tinut'a acestora, se pare ca li se va da, cum dice nemtiulu: „gebundene Marschroute. Cum va esi marschrut'a, inca nu se scie.

Pana in dio'a de astadi aici nu s'a infintiatu nici chiaru despartimentu si comitetu pentru Asociatiunea transilvana. Cata schimbare de diece ani incoce! Odiniora inteligenti'a si poporul acestui

districtu era mai pre susu de orice lauda intru inaintarea totoruru cestiuiloru politice si nationali. Pe semne alte timpuri, alte inpregiurari, in parte altii si omenii. Dura corespondentele inca nu a desperatu si prea bine face ca nu despara. „Noi murimu, voi nu ve dati“, a disu odiniora Tanase Todoranu, pe podereiulu de asup'a comunei Salva, in momentele executiunei.

— Primimu dela Satmaru urmatoriulu apellu spre publicare:

P. T. Domnule! Conformu conclusulu adusu in conferinta ad hoc, tinuta in 11 Fauru a. c. in Homorodele romanesci, esti rogatu cu tota confidenti'a, ca facia de alegerea noului vice-comite se binevoiesci a nu ti promite votulu nimerui, ci acela a'lu face pendentu dela conclusulu conferintei plenarie a membriloru municipali romani tinenda in Careii-mari, Aprile 4, in preser'a alegerii, unde totuodata esti rogatu a comparea.

Avemu firma sperantia, ca solidaritatea care in timpii de adi pentru noi este una suprema necesitate, si care fu adoptata de conferinta, va sierbi de indreptari si cu privire la tinut'a nostra facia de alegerile deputatiloru dietali.

Datu in Homorodele romanesci, dio'a de 3 Santi.

Presidiulu.

— Dela Bucuresti se scrie din 4/16 Febr. Temperatur'a s'a schimbatu intr'unu modu simtitoriu de 2 dile incoci. Pe candu alalta-eri avemu 2 grade de a supra lui zero, eri, si astadi cu daosebire, avemu mai multe grade sub zero si frigulu este simtitoriu. Adi nopte a caditu si bruma destulu de grosa.

— Din mai multe comune de pe riurile Ternav'a mare si mica vinu sciri forte rele, despre enormele daune cauate prin fere selbatice, care intra dio'a mare prin comune.

Bibliografia.

(Continuare din Nr. 11.)

d) Carti scolastece pentru scol'a poporala: Elementariu pentru clasa antania de Munteanu—Solomonu Edit. VI crudo —16 leg. —20, Catechismu pentru scolele poporale de dr. J. Ratiu si Basiliu Ratiu. Blasiu 1878, in crudo —35 leg. —40, Istori'a biblica mica de G. Popu Ed. II Blasiu 1878 leg. —25, Computulu mentale si cu cifre pentru scolele pop. de Munteanu—Solomonu Partea III Blasiu 1879 bros. —30, Idem Partea II Blasiu 1878 bros. —30, Aritmetica, pentru scolele poporale de J. S. Stoianu bros. —15, Constitutiunea patriei Ed. II Blasiu 1880 bros. —20, Geografia pentru scolele poporale Curs. I, Blasiu 1877 leg. —20, Istori'a Ungariei pentru scolele poporale Blasiu 1878 —20, Legendariu pentru scolele poporale de Stef. Popu Ed. II. cu ilustratiuni. Blasiu 1878 —45, Fisica pentru scolele pop. de E. Chirila. Blasiu 1878 leg. —30, Atlas de istori'a naturala cu

250 figure colorate leg. 1.75. Educatiunea si instructiunea generale pentru docenti de Munteanu—Solomonu. Blasiu 1874. 184 pag. 8-o bros. 1.—, Regulamentu pentru organizarea scolele pop. gr.-cath. in Archidiecea —20, Articululu XXVIII despre autoritatile scoleloru poporale —15, Planulu de invetiamentu peetu scolele poporale gr.-cath. —15, Caligrafia sistematica de Sandor —10, Scrisorea rotunda de Stefanescu —25, Caligrafia germana XII f. —15, Map'a Europei, proiect. si desemn. de B. Kozenn, tradusa de J. M. Moldovanu, 140 cm. lata si 120 cm. nalta, pre prandia, in mapa 5.50, Semigloburile sau Cart'a globului pamentescu, 131 cm. lata si 110 cm. nalta, pre prandia, in mapa 4.50, Map'a Ungariei mica pentru scola —22. (Va urmá.)

Pretiuurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

18 Februaru st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1	hectolitr	fl. 7.—8.—
Grâu, amestecat	1	„	5.50—6.50
Secara	1	„	5.40—5.80
Papusiou	1	„	3.—3.40
Ordiu	1	„	3.90—4.30
Ovesu	1	„	1.90—2.30
Cartofi	1	„	1.60—2.—

„ALBIN'A“

institutu de creditu si de economii in Sibiu.

Domnii actionari ai Institutului de creditu si de economii „Albin'a“ se invita prin acesta in virtutea §. 19 alu statutelor societatii la

a VIII adunare generala ordinara,

care se va tine la Sibiu in **29 Martiu 1881** stilulu nou, inainte de amedi la 10 ore in cas'a institutului (strad'a Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportulu anual alu Directiunei, bilantiulu anului 1880 si raportulu comitetului de revisiune.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea pretiului marceloru de presentia.
5. Alegerea a trei membrii in consiliulu de directiune, in sensulu §. 37 de statute.
6. Alegerea unui membru in comitetulu de revisiune.

Domnii actionari, carii in sensulu §§. 22, 23 si 24 din statutele societatii voiescu a participa la adunare in persóna seu prin plenipotenti, sunt rugati a-si depune la cass'a institutului actiunile lor si eventualu dovedile de plenipotentia, celu multu pana in 26 Martiu 1881 stilulu nou, dupa amedi la 6 ore.

Sibiu, 13 Februaru 1881.

(3) 2—3

Directiunea institutului.

Auditi, vedeti si mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuala a unei mari Fabrice de argintu Britania, devenite falita, se dau cu ori ce pretiu, sau mai bine disu gratuitu.

Trimitendu fl. 7.— in bani gata sau cu rambursa ori cine primesce urmatoarele 50 obiecte cu a patra parte din valoarea reala, si adeca:

Bucati	6	Cutite de masa	escelente, manunchiu de argintu Britania, cu cutitari adeverat englesesci	
„	6	Furcutie	de cele mai fine, argintu Britania, dintr'o bucata.	
„	6	Linguri de mancare	de argintu Britania, grele si massive.	
„	12	Linguritie de cafea	de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.	
„	6	sustititoare de cutite	de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.	
„	1	lingura mare de lapte	de argintu Britania, masiva	
„	1	lingura mare de supa	de argintu Britania, grea.	
„	9	Tave de presentatu	ciselate forte finu.	
„	2	sfesnice de masa de salonu	Britania pline de efectu.	
„	1	corfa de pane masiva	de argintu Britania.	

Tote 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu si celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce ce esista pe lume, care in veci remane albu si nu se pote deosebi de argintulu adeveratu nici dupa o folosire de 30 ani; pentru acesta garantiedia.

Afara de aceste mai sunt:

18	cutite, furcutie si linguri	de argintu Britania, cate 6 bucati tote 18 la olalta fl. 3.75.
6	linguri mici de cafea	de argintu Britania, mai inainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —60
1	lingura de supa	„ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1	lingura de lapte	„ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —50
6	tave	„ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6	sustititoare de cutite	„ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1	cuteia de zacharu	„ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1	pareche sfesnice mai mari de	„ „ „ „ „ „ 2.— si fl. 3.—
1	ciopotielu de masa	de argintu Britania mai inainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.60
1	paharu de oua	„ „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ —30
1	pipernitia si salacitia	„ „ „ „ „ „ 2.50 „ „ „ „ —75
1	Carafine pentru otietu si uleiu	de argintu Britania mai numai fl. 3.50 si fl. 4.50
1	unealta de focu grea de pusu pe masa	mai inainte fl. 3.— acum numai cu fl. —95.

Cane de cafea si tea a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zacharu a cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zacharu a 2.80; presaratoriu de zacharu a cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu si uleiu a fl. 2, 4; cutii de untu a cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.— inca si alti articuli nenumarati.

Ca dovada, ca anuciulu meu

nu este insielatoria,

me deobligu prin acesta in publicu, daca marfa nu convine, a o rentorce: fara nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita ce mi-au venitu, si pe cari ini voiu permite ale publica successiv. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfa buna si solida si nu lapedatura, se se adressedie numai catra

A. Fraiss,
Vien'a, Rothenthurmstrasse 9, vis-a-vis de palatulu archiepiscopescu.